

สถานการณ์การจัดการสิ่งปฏิกูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
Situation of excreta management in local administrative organizations

นางสาวอินทิรา สุภาเพ็ชร
สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม

บทคัดย่อ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสุขาภิบาล (SDG 6.2) ประชากรสามารถเข้าถึงการสุขาภิบาลที่ถูกสุขลักษณะและเพียงพอ แต่ประเทศไทยยังพบอุบัติการณ์โรคหนองพยาธิ ทำให้เกิดคำถามแม้ประชาชนมีส่วนร่วมครัวเรือนใช้ ร้อยละ 99.7 และยังคงพบปัญหาหลักนอกทั้งสิ่งปฏิกูลในที่สาธารณะรวมทั้งศักยภาพการมีส่วนร่วมท้องถิ่นในการกำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมายยังทำได้ไม่เต็มที่ อาจเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาและส่งผลกระทบต่อสุขภาพ **วัตถุประสงค์** เพื่อศึกษาสถานการณ์ และจัดทำข้อเสนอแนะด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของอปท. **วิธีการศึกษา** เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูล ประชากรที่ศึกษา คือ หน่วยงานอปท. ระดับเทศบาลนคร เมือง ตำบล และอบต. **ผลการศึกษา** จัดส่งแบบสำรวจ 1,200 ชุด ตอบกลับ 660 ชุด คิดเป็นร้อยละ 55.00 ส่วนใหญ่เป็นเทศบาลตำบลคิดเป็นร้อยละ 71.06 และผู้ปฏิบัติงานสุขและบำบัดสิ่งปฏิกูล ร้อยละ 36.97 เป็นของหน่วยงานอื่นหรือบริษัทเอกชนที่ได้รับอนุญาตอปท. ร้อยละ 77.73 มีการออกข้อกำหนดท้องถิ่นทั้งสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยและร้อยละ 98.83 อนุญาตให้เอกชนสุขสิ่งปฏิกูลเป็นธุรกิจ และสำหรับอปท. ที่มีระบบบำบัดหรือกำจัดสิ่งปฏิกูลนิยมใช้แบบหมักไร้อากาศในถังปิด ร้อยละ 43.70 ส่วนที่ไม่มีระบบบำบัดฯ สูงถึงร้อยละ 85.15 เลือกทิ้งในที่ห่างไกลชุมชน คิดเป็นร้อยละ 22.60 แต่มีเหตุร้องเรียนลักลอบทิ้งน้อย คิดเป็นร้อยละ 10.45 **สรุปและอภิปรายผล** ผู้ปฏิบัติหน้าที่สุขและบำบัดสิ่งปฏิกูลเป็นของเอกชนที่ได้รับอนุญาต ขาดความรู้ในการจัดการสิ่งปฏิกูล และไม่ได้รับการตรวจสอบสุขภาพ อปท. ที่ไม่มีระบบกำจัดฯ มักนำสิ่งปฏิกูลทิ้งในที่ห่างไกลชุมชน การออกข้อกำหนดท้องถิ่นที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ มีรถสุขสิ่งปฏิกูลนอกเขตมาให้บริการและลักลอบทิ้งสิ่งปฏิกูล ซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นสาเหตุของการแพร่กระจายเชื้อหนองพยาธิในสิ่งแวดล้อม แต่การร้องเรียนเรื่องการลักลอบทิ้งมีน้อย แสดงให้เห็นว่าประชาชนขาดความตระหนักรู้เรื่องความเสี่ยงของโรคที่เกิดจากการจัดการสิ่งปฏิกูลไม่เหมาะสม

คำสำคัญ (keywords) : สิ่งปฏิกูล, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น